

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
ІНЖЕНЕРНИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ІМ. Ю. М. ПОТЕБНІ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Інженерного навчально-наукового
інституту ім. Ю.М. Потебні

Н.Г. Метеленко

« 05 » 09 2023

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету
соціології та управління

Т.Ф. Бірюкова

« 05 » 09 2023

ПАРЛАМЕНТАРИЗМ
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
підготовки магістрів
очної (денної) та заочної форм здобуття освіти
спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»
освітньо-професійна програма «Публічне управління та адміністрування»

Укладачі: Ажажа М.А., д.держ.упр., професор кафедри управління та адміністрування

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри філософії, публічного
управління та соціальної роботи

Протокол № 1 від 31 08 2023 р.
Завідувач кафедри філософії, публічного
управління та соціальної роботи

(підпис) Т.І. Бутченко

Протокол № 1 від 29 08 2023 р.
Завідувач кафедри управління
та адміністрування

(підпис) В.Г. Воронкова

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми

(підпис) О.В. Зайка

Ухвалено науково-методичною радою
факультету соціології та управління

Протокол № 1 від 01 09 2023 р.
Голова науково-методичної ради
факультету соціології та управління

(підпис) Н.В. Горло

Протокол № 1 від 30 08 2023 р.
Голова науково-методичної ради
Інженерного навчально-наукового
інституту ім. Ю.М. Потебні

(підпис) Т.А. Шарпова

2023 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, спеціальність, освітня програма рівень вищої освіти	Нормативні показники для планування і розподілу дисципліни на змістові модулі	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна (денна) форма здобуття освіти	заочна (дистанційна) форма здобуття освіти
Галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування»	Кількість кредитів – 3	Вибіркова	
		Цикл загальної підготовки	
Спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування	Загальна кількість годин – 90	Семестр:	
		3-й	3-й
Освітньо-професійні програми «Публічне управління та адміністрування»	Змістових модулів – 4	Лекції	
		12 год.	4 год.
		Практичні	
		10 год.	4 год.
Рівень вищої освіти: магістерський	Кількість поточних контрольних заходів – 8	Самостійна робота	
		68 год.	82 год.
		Вид підсумкового семестрового контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – є формування у студентів загальних уявлення про сутність, особливості та становлення парламентаризму, демократії як суспільного ідеалу і політичної практики, політичних партій як елементу парламентаризму, вибори як атрибуту представницької демократії, які повинен знати фахівець для фахової роботи за певним рівнем кваліфікації.

Завдання дисципліни – з'ясування сучасних концепцій демократії та різновидів парламентів; ознак та функції політичних партій; базових демократичних принципів виборів; особливостей базових ресурсів виборчої кампанії; загальної характеристики парламенту в Україні та світі; систем структуризації парламенту України; основних форм діяльності Верховної Ради України та парламентів світу.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **результатів навчання (компетентностей):**

Заплановані робочою програмою результати навчання та компетентності	Методи і контрольні заходи
1	2
ЗК02. Здатність працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером, діяти соціально відповідально та свідомо	Методи: Наочні методи (схеми, моделі, алгоритми). Словесні методи (лекція, пояснення, робота з підручником).
ЗК04. Здатність удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні	Практичні методи (творчі завдання, контрольні, складання схем і алгоритмів). Логічні методи (індуктивні, дедуктивні, створення проблемної ситуації).
ЗК05. Здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології	Проблемно-пошукові методи (репродуктивні). Метод формування пізнавального інтересу (навчальна дискусія, створення цікавих ситуацій).
СК02. Здатність організовувати діяльність органів публічного управління та інших організацій публічної сфери	Методи: Дослідницький (самостійна робота, проекти). Наочні методи (схеми, моделі, алгоритми).

СК07. Здатність самостійно готувати проекти нормативноправових актів, аналітичні довідки, пропозиції, доповіді, надавати експертну оцінку нормативно-правовим актам на різних рівнях публічного управління та адміністрування.	Проблемно-пошукові методи (репродуктивні). Практичні методи (творчі завдання, контрольні, складання схем і алгоритмів). Логічні методи (індуктивні, дедуктивні, створення проблемної ситуації). Метод формування пізнавального інтересу (навчальна дискусія, створення цікавих ситуацій).
СК08. Здатність розробляти стратегічні документи розвитку соціально-економічних систем на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях	
СК13. Здатність вести державотворчу діяльність, стратегувати державотворчий процес на вищому, центральному, регіональному та місцевому рівнях, розробляти й реалізовувати технології державотворчої діяльності	
РН01. Знати теоретичні та прикладні засади вироблення й аналізу публічної політики, основ та технологій прийняття управлінських рішень	Методи контролю і самоконтролю (усний, письмовий, програмований, практичний). Контрольні заходи: Теоретичне тестування за змістовим модулем. Виконання письмових практичних, проблемно-орієнтованих завдань за змістовим модулем. Екзамен.
РН02. Розв'язувати складні задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, виявляти правові колізії та проблеми, розробляти проекти нормативно-правових актів для їх усунення	
РН05. Визначати пріоритетні напрями впровадження електронного урядування та розвитку електронної демократії	
РН13. Ініціювати, розробляти та організовувати впровадження інноваційних проектів на різних рівнях публічного управління та адміністрування	
РН01. Знати теоретичні та прикладні засади вироблення й аналізу публічної політики, основ та технологій прийняття управлінських рішень	

Міждисциплінарні зв'язки

Дисципліни, які пов'язані з викладанням курсу «Парламентаризм»: «Публічне управління», «Правові засади публічного управління», «Комунікації у публічному управлінні та адмініструванні», «Публічна служба».

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Парламент у сучасній демократичній державі

Природа, сутність, системні характеристики парламентаризму. Пряма і представницька демократія. Демократичне врядування: цінності та компетентності.

Парламентаризм у системі публічного управління. Взаємодія держави з інститутами громадянського суспільства. Конструктивні й деструктивні політичні технології. Лобізм у парламентській діяльності.

Змістовий модуль 2.**Тема 2. Особливості парламентської діяльності**

Компетенції парламенту. Парламентське право. Основні функції парламентів: форми і методи їх реалізації. Функція законотворення. Законотворчий процес. Контрольна функція парламенту. Установча функція парламенту. Парламентські процедури. Парламентська опозиція. Взаємодія парламентів з іншими органами державної влади

Змістовий модуль 3.**Тема 3. Сучасне суспільство і інститути демократії: зарубіжний та вітчизняний досвід**

Основні принципи та законодавчі норми депутату парламенту. Умови припинення повноважень. Депутатські привілеї. Парламентська культура та парламентська етика: зарубіжний та український досвід. Особливості сучасного парламентаризму

Змістовий модуль 4.**Тема 4. Основні моделі сучасного парламентаризму**

Вестмінстерська парламентська система: переваги та недоліки (склад, організація: керуючі органи, комітети, дебати), повноваження, розгляд законопроектів). Американська (конгресійна) модель. Змішана модель (Німеччина, Франція та ін.). Система стримувань та противаг: американський та європейський досвід. Процес законотворення в цих моделях (порівняльний аналіз).

4. Структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль	Усього годин	Аудиторні (контактні) години						Самостійна робота, год		Система накопичення балів		
		Усього годин		Лекційні заняття, год		Практичні заняття, год				Теор. зав-ня, к-ть балів	Практ. зав-ня, к-ть балів	Усього балів
		о/д ф.	з/в ф.	о/д ф.	з/дист ф.	о/д ф.	з/дист ф.	о/д ф.	з/дист ф.			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1	15	5,5	2	3	1	2,5	1	9,5	13	5	10	15
2	15	5,5	2	3	1	2,5	1	9,5	13	5	10	15
3	15	5,5	2	3	1	2,5	1	9,5	13	5	10	15
4	15	5,5	2	3	1	2,5	1	9,5	13	5	10	15
Усього за змістові модулі	60	22	8	12	4	10	4	38	52	20	40	60
Підсумковий семестровий контроль екзамен	30							30	30			40
Загалом		90						100				

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		о/д ф.	з/дист ф.
1	Парламент у сучасній демократичній державі	3	1
2	Особливості парламентської діяльності	3	1
3	Сучасне суспільство і інститути демократії: зарубіжний та вітчизняний досвід	3	1
4	Основні моделі сучасного парламентаризму	3	1
Разом		12	4

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість	
		о/д ф.	з/дист ф.
1	Парламент у сучасній демократичній державі	2,5	1
2	Особливості парламентської діяльності	2,5	1
3	Сучасне суспільство і інститути демократії: зарубіжний та вітчизняний досвід	2,5	1
4	Основні моделі сучасного парламентаризму	2,5	1
Разом		10	4

7. Види і зміст поточних контрольних заходів

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
1	Експрес-опитування студентів, навчальна дискусія	Природа, сутність, системні характеристики парламентаризму. Пряма і представницька демократія. Демократичне врядування: цінності та компетентності. Парламентаризм у системі публічного управління. Взаємодія держави з інститутами громадянського суспільства. Конструктивні й деструктивні політичні технології. Лобізм у парламентській діяльності	Тестові питання оцінюються: правильно/неправильно. Кількість питань – 5. Правильна відповідь оцінюється у 1 бал.	5
	Практичне завдання №1	Практичні завдання завантажено на сайт системи Moodle ЗНУ	10 балів – повна змістова робота, висока аргументованість, переконливе демонстрування володіння методологією дослідження; 8 балів – робота досить повна, але є деякі неточності, пов'язані з використанням методології дослідження; 4-6 бали – робота неповна, поверхневий виклад матеріалу, відсутність аналітичних висновків; 2 бал – короткий поверхневий виклад матеріалу	10
Усього за ЗМ 1	2			15
2	Експрес-опитування студентів, навчальна дискусія	Компетенції парламенту. Парламентське право. Основні функції парламентів: форми і методи їх реалізації. Функція законотворення. Законотворчий процес. Контрольна функція парламенту. Установча функція парламенту Парламентські процедури.	Тестові питання оцінюються: правильно/неправильно. Кількість питань – 5. Правильна відповідь оцінюється у 1 бал.	5

		Парламентська опозиція. Взаємодія парламентів з іншими органами державної влади		
	Практичне завдання №2	Практичні завдання завантажено на сайт системи Moodle ЗНУ	10 балів – повна змістовна робота, висока аргументованість, переконливе демонстрування володіння методологією дослідження; 8 балів – робота досить повна, але є деякі неточності, пов'язані з використанням методології дослідження; 4-6 бали – робота неповна, поверхневий виклад матеріалу, відсутність аналітичних висновків; 2 бал – короткий поверхневий виклад матеріалу	10
Усього за ЗМ 2 контр. заходів	2			15
3	Експрес-опитування студентів, навчальна дискусія	Основні принципи та законодавчі норми депутату парламенту. Умови припинення повноважень. Депутатські привілеї. Парламентська культура та парламентська етика: зарубіжний та український досвід. Особливості сучасного парламентаризму	Тестові питання оцінюються: правильно/неправильно. Кількість питань – 5. Правильна відповідь оцінюється у 1 бал.	5
	Практичне завдання №3	Практичні завдання завантажено на сайт системи Moodle ЗНУ	10 балів – повна змістовна робота, висока аргументованість, переконливе демонстрування володіння методологією дослідження; 8 балів – робота досить повна, але є деякі неточності, пов'язані з використанням методології дослідження; 4-6 бали – робота неповна, поверхневий виклад матеріалу, відсутність аналітичних висновків; 2 бал – короткий поверхневий виклад	15

			матеріалу	
Усього за ЗМ 3 контр. заходів	2			15
4	Експрес-опитування студентів, навчальна дискусія	Вестмінстерська парламентська система: переваги та недоліки (склад, організація: керуючі органи, комітети, дебати), повноваження, розгляд законопроектів). Американська (конгресійна) модель. Змішана модель (Німеччина, Франція та ін.). Система стримувань та противаг: американський та європейський досвід. Процес законотворення в цих моделях (порівняльний аналіз).	Тестові питання оцінюються: правильно/неправильно. Кількість питань – 5. Правильна відповідь оцінюється у 1 бал.	5
	Практичне завдання №4	Практичні завдання завантажено на сайт системи Moodle ЗНУ	10 балів – повна змістовна робота, висока аргументованість, переконливе демонстрування володіння методологією дослідження; 8 балів – робота досить повна, але є деякі неточності, пов'язані з використанням методології дослідження; 4-6 бали – робота неповна, поверхневий виклад матеріалу, відсутність аналітичних висновків; 2 бал – короткий поверхневий виклад матеріалу	10
Усього за ЗМ контр. заходів	2			15
Усього за змістові модулі контр. заходів	8			60

8. Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
Екзамен	Тестування	Питання для підготовки: див. питання до ЗМ 1-4 у таблиці 7. Тестування передбачає обмежену у часі (40 хвилин) відповідь на теоретичні питання. У разі дистанційної форми навчання екзамен проходить у тестовій формі через платформу Moodle.	Тестові питання оцінюються: правильно/неправильно. Кількість питань – 10. Правильна відповідь оцінюється у 2 бали.	20
	Захист презентації	Презентація у програмі Power Point	Обсяг презентації – 12-15 слайдів. Захист презентації відбуватиметься на двох останніх заняттях. 20-18 – наявні всі вихідні умови завдання, представлені графічний вигляд та хід всіх розрахунків з кінцевим результатом, зазначена та обґрунтована правильна відповідь на нього; 17-14 – завдання розв'язано частково; виявлена менша кількість можливостей, загроз, сильних та слабких сторін, ніж передбачають умови середовища, є логічні та/або розрахункові помилки в ході розв'язання завдання; 13-10 – недостатньо чітка структура, аргументація положень має незавершений характер, розмита конкретика 9-5 – робота неповна, містить доатстньо кількість логічних та розрахункових помилок, правильна відповідь не визначена; 4-1 – робота представлена лише вихідними умовами та декількома базовими розрахунками.	20
Усього за підсумковий семестровий контроль				40

9. Рекомендована література

Основна:

1. Вагіна О. М. Етичні засади політики та перспективи розвитку політичної етики URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Gileya/2015_45/Gileya45/P14_doc.pdf.

2. Василевська Т. Етичні аспекти реформування системи державної служби. URL: <http://www.lvivacademy.com/visnik7/fail/vasylevska.pdf>.

3. Вітчизняний парламентаризм: сучасні виміри Гідності та Свободи українського народу : матеріали щоріч. Всеукр. круглого столу (Київ, 23 листоп. 2022 р.) : / за ред. Л. Г. Комахи, В. А. Гошовської. Київ : Навч.-наук. ін-т публ. упр. та держ. служби Київ. нац. ун-ту імені Тараса Шевченка, 2022. 152 с. URL: <https://ipacs.knu.ua/pages/dop/273/files/63d065dc-20b2-4aac-b9f2-5a97a55ca011.pdf>

4. Возьний В.І., Усенко І.Б. Конституційні проекти Галицької держави та Західноукраїнської Народної Республіки, Конституційні проекти С.Дністрянського [Електронний ресурс] // Енциклопедія історії України: Т. 5: Кон - Кю / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. - К.: В-во «Наукова думка», 2008. 568 с.: іл. URL: <http://www.history.org.ua/?termin=Konstitutsiy>

5. Головні Вибори до Бундестагу: Меркель - триумфаторка, ліберали – аутсайтери. URL: <http://www.dw.com/uk>

6. Гошовська В. А. Парламентаризм : підручник / В. А. Гошовська [та ін.]. Київ : НАДУ, 2016. 672 с. URL: https://www.researchgate.net/publication/344414320_Parlamentarizm_pidrucnik

7. Грובה В. П. Парламентаризм Німеччини: становлення, розвиток, історико-правовий досвід : Автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.01 / Грובה Вікторія Павлівна ; Національний ун-т внутрішніх справ. Х., 2005. 19 с. URL: <http://mydisser.com/en/catalog/view/6/343/2904.html>

8. Желіховський С. Становлення парламентаризму Сполучених Штатів Америки в умовах світових політичних трансформацій / С.Желіховський. URL: http://l.facebook.com/l.php?u=http%3A%2F%2Fwww.beyondintractability.org%2Fessay%2Felection_monitoring&h=AAQEE_Ab_AQGNMVBgc5gvA75GBGmn4zmM1ZOplEcyWFOKA

9. Зозуля О. І. Сутність організаційної функції парламентських комітетів та її роль у реалізації номінаційної функції Верховної Ради України. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Юридичні науки. 2018. Т. 29(68), № 4. С. 13-18. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/UZTNU_law_2018_29\(68\)_4_5](http://nbuv.gov.ua/UJRN/UZTNU_law_2018_29(68)_4_5).

10. Колюх В. Бюджетно-фінансова функція в системі контрольних повноважень парламенту (міжнародна практика та українські реалії). Віче. 2015. № 13. С. 30-34. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/viche_2015_13_18.

11. Матвєєва Л. О. Виконання контрольної функції в умовах президентсько-парламентської республіки: тенденції та ризики для української держави. Держава та регіони. Сер. : Державне управління. 2013. № 1. С. 29-36. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/drdu_2013_1_8.

12. Парламентаризм в Україні та країнах Європи: історико-правова ретроспектива і сучасність: Матеріали 14-тої Всеукраїнської наукової конференції / Наукові конференції історико-правової проблематики. Вип. 14 / Терлюк І.Я. (упорядкування)/ ІІПО НУ «Львівська політехніка». Львів: Л-Прес, 2022. 224 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/22813/vipusk-14-2022-r.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

13. Парламентаризм в Україні: проблеми теорії і практики : Практикум для студентів юридичного факультету, які навчаються за освітньо-професійною програмою магістра / Львів. нац. ун-т імені Івана Франка. – Львів : Видавн. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 67 с. URL: <https://law.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/04/%D0%9F%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%BA%D1%83%D0%BC-%D0%BF%D0%B0%D1%80%D0%BB%D0%B0%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B0%D1%80%D0%B8%D0%B7%D0%BC.pdf>

14. Парламентаризм як політичний інститут : навч.-метод. посіб. для здобувачів першого (бакалавр.) рівня вищої освіти [Електронне видання] / уклад.: А. Прохоренко, А. Пехник ; Нац. ун-т «Одеська юрид. академія». Одеса : Фенікс, 2023. 52 с. URL:

http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/25689/NU_OUA_Pehnik%2BParliamentarism_Print.pdf?sequence=3&isAllowed=y

15. Рудик А. Запровадження контрольної функції парламенту як складова політичної модернізації колишніх монархій Азії та Африки / А. Рудик // *Studia politologica Ucraino-Polona*. 2017. Вип. 7. С. 221-229. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Spur_2017_7_24

16. Словська І. Є. Депутатський запит як форма реалізації контрольної функції парламенту (за законодавством України). *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2011. № 4. С. 53-57. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npnau_2011_4_14

17. Шведа Ю. Народний суверенітет і парламентаризм/ Юрій Шведа. URL: http://1.facebook.com/1.php?u=http%3A%2F%2Fwww.beyondintractability.org%2Fessay%2Felection_monitoring&h=AAQEE_Ab_AQGNMVBgc5gvA75GBGmn4zmM1ZOplEcyWFOKA

18. Alexander Hamilton - Political Scientist, Government Official, Journalist. URL: <http://www.biography.com/people/alexander-hamilton-9326481>

19. Kyle Chris R., Peacey Jason *Parliament at Work: Parliamentary Committees, Political Power, and Public Access in Early Modern England*, Martlesham:Boydell Press, 2002 - 190 p.

20. The Constitution of the United States. URL: <http://constitutionus.com/>

ДОДАТКОВІ ДЖЕРЕЛА

1. Асланян Г. Британський парламент: історія і сучасність [Електронний ресурс]. *Часопис Парламент*. 2001. № 6. URL: http://www.parlament.org.ua/index.php?action=magazine&id=9&ar_id=99&iar_id=47&as=2.

2. Демиденко Г. Г. Історія вчень про право і державу. Навчальний посібник / Г.Г.Демиденко/ Харків: Консум, 2004.- 432 с. URL: <http://www.info-library.com.ua/books-book-171.html>

3. Договори і постанови прав і свобод військових між Ясновельможним Його Милості паном Пилипом Орликом, новообраним гетьманом Війська Запорізького, і між генеральними особами, полковниками і тим же Військом Запорізьким з повною згодою з обох сторін URL:: <http://gska2.rada.gov.ua/site/const/istoriya/1710.html>

4. Древаль Ю.Д. Політична культура як базовий неінституціональний чинник парламентаризму // *Теорія та практика державного управління: зб. наук. пр. - X.: Вид-во ХарПІ НАДУ "Магістр", 2014. Вип. 4 (31). 468 с.* URL: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Trpu/2014_4/index.html.

5. Марцеляк О. В. Комітети Верховної Ради України: система, структура та роль у здійсненні основних функцій парламенту. *Право і Безпека*. 2005. Т. 4, № 4. С. 7-10. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2005_4_4_4.

6. Матвєєва Л. О. Нормативно-правове забезпечення виконання Парламентом України контролюючої функції. *Теорія та практика державного управління*. 2012. Вип. 2. С. 118-124. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Trpu_2012_2_19.

7. Нечипоренко Ю. В. Законодавча та установча функції парламенту Польщі: ефективність виконання. *Наукові записки [Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса]*. 2013. Вип. 1. С. 363-376. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzipiend_2013_1_27

8. Попович Л. В. Функції Європейського парламенту як інституту управління аграрним сектором економіки ЄС. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2015. Вип. 30(2). С. 61-64. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2015_30\(2\)_17](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2015_30(2)_17).

9. Пустовіт Ж. М. Поняття, сутність та зміст функцій Верховної Ради України / Ж. М. Пустовіт // *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 11. С. 18-23. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bmju_2012_11_5.

10. Основний закон ФРН. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D>

11. Сорока С. В. Сутність та моделі взаємодії уряду і парламенту в процесі реалізації законодавчої функції державного управління. *Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу "Києво-Могилянська академія"]*. Сер. : Державне

управління. 2012. Т. 186, Вип. 174. С. 23-29. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchdu_2012_186_174_6

12. Усенко І.Б. Конституційні проекти галицької держави та ЗУНР. URL: <http://history.org.ua/?encyclor&termin 7>

13. Устрій Галицької Держави (проект тимчасових основних законів Станіслава Дністрянського) 1918. URL: <http://constituanta.blogspot.com/2012/08/1918.html>[Юридична електронна енциклопедія – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cyclor.com.ua.3>

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Закон України “Про вибори народних депутатів України”. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4061-17>

2. Конституція України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>